

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 10. septembra 2016

Povzetek

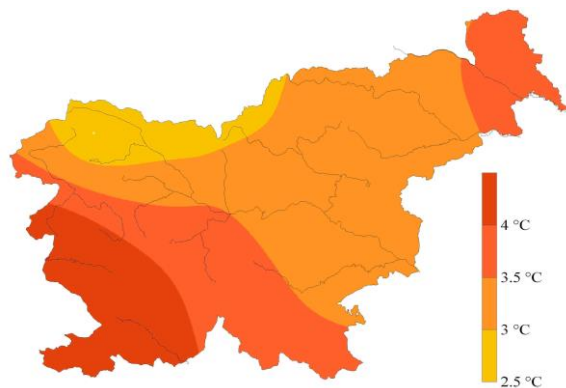
Meteorološko poletje se končalo in v jesen so predvsem na obalnem območju ter v severovzhodni Sloveniji vstopili z negativno vodno bilanco. Primanjkljaj se bo predvidoma še povečal, saj še do sredine septembra lahko pričakujemo suho in za ta čas nadpovprečno toplo vreme. Po drugi strani so vremenske razmere zelo dobre za dozorevanje grozdja, ki pridobiva na kvaliteti, a bo trgatav kasnejša od trgatav v preteklem letu. Vremenske razmere so ugodne tudi za zorenje sadnega drevja, plodovi intenzivno pridobivajo na obarvanosti.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Prva dekada septembra je poskrbela za prijeten uvod v meteorološko jesen, ki se je začela s 1. septembrom. Prevladovali so sončni in zelo topli dnevi za ta del leta, po nižinah so se temperature zraka povečini še povzpele nad 30 °C, na Primorskem pa je bilo vročih dni (s temperaturo nad 30 °C) kar 6. Umirjeno vreme je prekinil le prehod fronte s krajšo ohladitvijo sredi dekade, ki sicer ni prinesla večje količine padavin, se je pa osvežilo ozračje. Najvišje temperature zraka so se po notranjosti države sredi dekade spustile pod 20 °C. A se je kmalu vrnilo sončno vreme in do konca dekade so se temperature zraka ponovno približale tridesetici. Dekadne povprečne temperature zrake so bile tako v prvi septembrski dekadi visoko nad dolgoletnim povprečjem. Na severozahodu države so odstopale za okrog 2,5 °C, drugod po notranjosti med 3 in 4 °C, delež je še naraščal proti jugozahodu, kjer je bilo na Goriškem skoraj za 5 °C topleje kot običajno. Največ sonca so ujeli v osrednji Sloveniji (za tretjino več kot v povprečju), sončnih žarkov pa ni manjkalo tudi drugod po notranjosti. Malce manj kot običajno sta bila osončena le Obala in del Gorenjske. Količina padavin pa je bila po vsej državi podpovprečna. V zahodni, osrednji in deloma vzhodni Sloveniji je v dekadi padlo manj kot 20 mm padavin, več kot 30 mm dežja so zabeležili le v okolici Maribora. V večjem delu države je padlo manj kot 50% običajnih vrednosti padavin, delež se je povečeval proti severovzhodu, kjer je bila količina padavin blizu normalnih vrednosti.

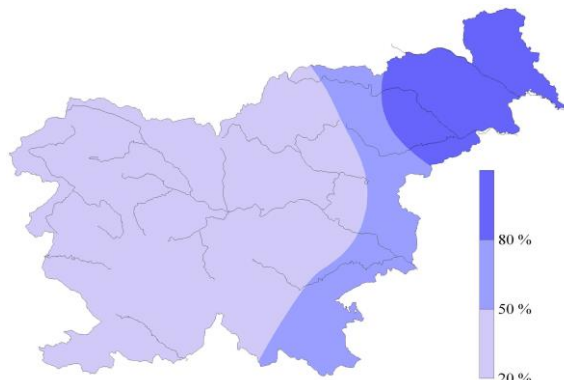
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	23.2	32.5	13.5
Portorož let.	23.4	32.5	14.7
Ljubljana	20.5	30.4	13.9
Novo mesto	19.7	30.0	12.4
Celje	18.9	29.7	10.5
Maribor let.	19.4	29.4	11.2
Murska Sobota	19.7	30.5	10.0
Rateče	15.4	26.2	8.4
Slovenj Gradec	17.7	28.4	9.3

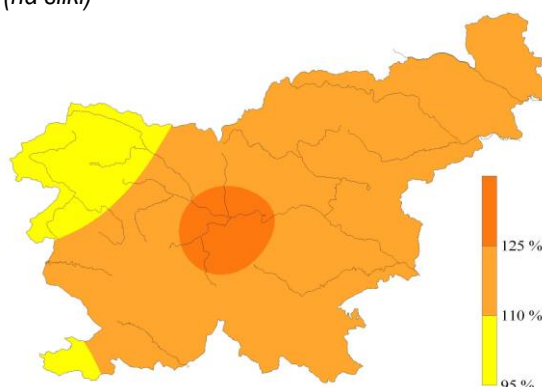
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	10.9	7	3
Portorož let.	11.3	7	3
Ljubljana	18.1	6	4
Novo mesto	20.6	7	3
Celje	9.9	6	4
Maribor let.	34.2	6	4
Murska Sobota	24.1	7	3
Rateče	24.6	7	3
Slovenj Gradec	17.5	5	5

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	82.2	11.3
Portorož let.	86.0	11.7
Ljubljana	86.2	11.5
Novo mesto	75.8	10.9
Celje	76.5	10.8
Maribor let.	79.1	10.9
Murska Sobota	74.4	10.4
Rateče	71.3	10.3
Slovenj Gradec	70.7	10.8

TEMPERATURA TAL

Povprečne temperature tal so vztrajale 2 do 3 °C nad dolgoletnim povprečjem. K temu so prispevali večinoma suhi, osončeni in topli dnevi z razmeroma malo padavin. V globinah 5 in 10 cm so se povprečne temperature tal gibale med 20 in 25 °C. Najvišje vrednosti so se na Primorskem v globini 5 cm povzpele vse do 33 °C, drugod so bile med 25 in 30 °C. Pet cm globlje so bile temperature tal za okoli 3 do 4 °C nižje od temperature na globini 5 cm. Najnižje temperature tal so bile skoraj povsod višje od 17 °C, z globino pa so nekoliko naraščale tudi minimalne temperature tal in se gibale med 17 in 19 °C.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	25.1	3.3	17.4	33.0	25.1	3.2	18.8	29.6
Portorož let.	24.3	2.4	18.2	30.2	24.5	2.3	19.2	27.8
Ljubljana	21.7	2.5	17.6	25.0	21.5	1.8	18.7	23.9
Novo mesto	22.4	3.3	17.3	30.2	22.2	2.8	18.5	26.0
Celje	21.1	2.9	18.2	24.5	21.1	2.5	18.9	23.0
Maribor let.	21.8	3.0	17.0	28.5	21.7	2.7	17.4	25.6
Murska Sobota	*	*	*	*	*	*	*	*
Slovenj Gradec	20.0	2.0	16.8	24.2	20.2	2.1	17.2	22.8

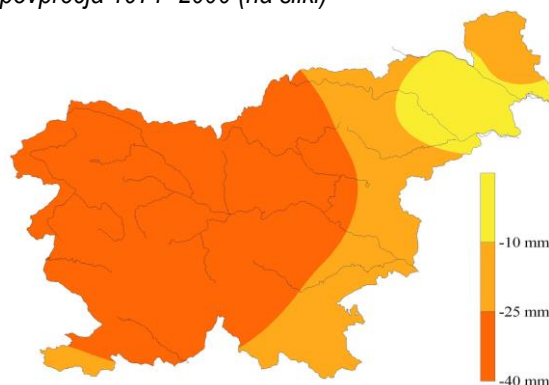
*manjkajoči podatki

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Zaradi skromne količine padavin in visokih temperatur za ta čas je bila meteorološka vodna bilanca v prvi dekadi septembra v večjem delu Slovenije negativna. Majhen vodni presežek je bil zabeležen le na mariborskem, kjer so v tej dekadi prejeli tudi največ padavin. Vodni primanjkljaji so se medtem v osrednji Sloveniji in delu vzhodne Slovenije gibali med 10 in 20 mm, na Primorskem pa so presegli 30 mm. Vrednosti dekadne vodne bilance so bile po vsej Slovenije pod dolgoletnim povprečjem, v večjem delu zahodne, osrednje in deloma vzhodne Slovenije kar za več kot 30 mm.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-30.7	41.6	2
Portorož let.	-32.7	44.0	3
Ljubljana	-14.2	32.3	0
Novo mesto	-10.2	30.8	0
Celje	-21.1	31.0	0
Maribor let.	2.3	31.9	0
Murska Sobota	-7.4	31.5	0
Rateče	-0.6	25.2	0
Slovenj Gradec	-6.2	23.7	0

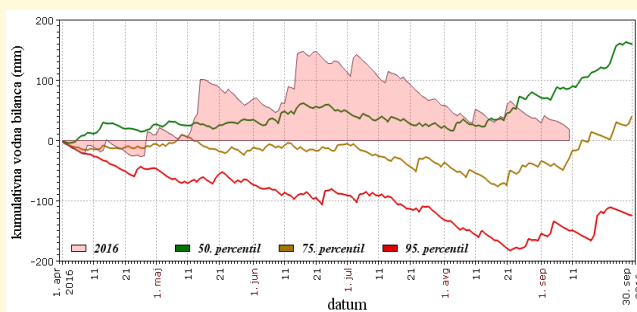
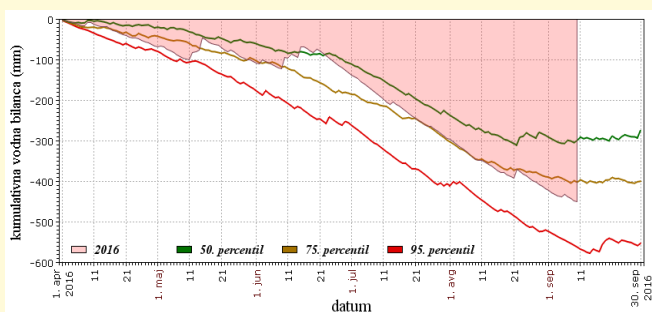
STANJE RASTLIN

Topli dnevi in nekoliko sveže noči so bili v prvi dekadi septembra izvrstni za dozorevanje grozdja. V Primorski vinorodni deželi se je trgategv ob koncu dekade že pričela. Za primerjavo z letnikom 2015, se je letošnja trgategv v primorskem vinorodni deželi začela nekaj dni kasneje, v drugih vinorodnih območjih pa grozdje še čaka na trsih in iz dneva v dan pridobiva na kvaliteti. Še povsem poletne temperature in visoko izhlapevanje pa so močno izčrpali vodo v tleh, marsikje je rastlinam že postala težje dostopna. Ker se bo nadpovprečno toplo vreme še nadaljevalo, lahko pričakujemo, da se bo primanjkljaj vode še povečal, vendar na kmetijske rastline, ki zaključujejo vegetacijsko obdobje in zorijo, ne bo več vplival. Težje bo za strniščne posevke, ki so prav ta čas v intenzivni rasti. Težave pa je pričakovati na obalnem območju, kjer izsušena tla ovirajo pripravo tal in presajanje jesenskih vrtnin na prosto.

NOVICA

Ob vstopu v meteorološko jesen izrazitejše sušne razmere le na obalnem območju

V delu osrednje Slovenije je bila vodna bilanca celo vegetacijsko obdobje na pozitivni strani s presežki, ki so bili celo večji od povprečnih. Šele v zadnji tretjini avgusta je zdrsnila pod običajne vrednosti, vendar pod zmerne sušne razmere ni padla. Tudi v severni polovici Slovenije, zlasti v hribovitem območju ter na planotah Notranjske in Kočevske je vodna bilanca vso poletje vztrajala na pozitivni strani z najvišjimi presežnimi vrednostmi zabeleženimi v Ratečah, nad 300 mm. Povsem drugačne so bile razmere v zahodnem in severovzhodnem delu Slovenije. V zgodnjem poletju je bila na Goriškem vodna bilanca še na pozitivni strani, a se je v drugi polovici julija, ob vročinskem valu, prevesila v primanjkljaj in se v avgustu približevala zmerno sušnim razmeram. Te so ob koncu meteorološkega poletja zdrsnile celo nekoliko pod vrednosti, ki označujejo stanje zmerne suše. Na drugem, severovzhodnem koncu Slovenije pa je vodna bilanca ves čas vztrajala na negativni strani, le da je vodni primanjkljaji šele v začetku avgusta zdrknili pod običajne vrednosti, ob koncu meteorološkega poletja pa se je približal vrednostim zmerne suše. Povsem je izstopalo obalno območje, kjer je vodni primanjkljaj od sredine junija vztrajno naraščal in se v drugi polovici julija približal vrednostim zmerne suše. Ob koncu avgusta je vodni primanjkljaj presegal 400 mm, kar je sicer neprimerno več kot v drugod po Sloveniji, a glede na dolgoletne vrednosti primanjkljajev v tem delu Slovenije, sušne razmere niso dosegle ekstremnih vrednosti, kakršnim smo bili priča v preteklem letu 2015 in v še nekaj letih preteklega desetletja, ko so bili primanjkljaji vode v primerljivem času vsaj za 100 mm in več večji od letošnjega (2015, 2007, 2003).

Kumulativna meteorološka vodna bilanca v vegetacijskem obdobju 2016, za Portorož (levo) in Ljubljano (desno)

Vrednosti za označevanje sušnih razmer so izračunane na osnovi kumulativne meteorološke vodne bilance za vegetacijsko obdobje za obdobje 1961-2016 (50. percentil – suho, 75. percentil – zmerna suša, 95. percentil – ekstremna suša)

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 13. 9. 2016

SLOVENIJA	Torek	Sreda	Četrtek	Petek	Sobota
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi				dež	plohe
Tmax [°C]	29	28	29	25	23
Tmin [°C]	15	15	16	16	14
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	0	< 7	7 .. 18	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/> pod povezavami *Vreme podrobneje* /*Modelska napoved*/*Verjetnostna napoved - 10 dni*